

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Religiositatea și pietatea poporului nostru.

Om cu om póte să trăiescă în această lume în bună înțelegere, și póte să se ajute împrumutat în lupta pentru existență și desvoltare, dacă sunt conduși de aceleași vederi, și dacă de o potrivă sânt inspirați de interesele și scopurile mari, pentru cari trăiesc pre acest pământ.

Biserica și poporul român trăiesce, și trece astăzi prin timpuri din cele mai grele.

Bătrânii nostri ne-au arătat în luptele lor seculare pentru viață și desvoltare calea și modul, în carele om cu om póte să lupte cu succes pentru viață și desvoltarea poporului. Am vădut noi cei de astăzi, că bătrânii și înaintășii nostri au fost conduși în toate acțiunile lor de o singură idee, și anume: de a ridica și a întări capacitatea de rezistență, puterea de viață și desvoltare a poporului prin susținerea și activarea stăpâniei voinții Domnului în modul lui de gândire și acțiune.

Și lupta bătrânilor nostri a fost succésă.

Bătrânii nostri ne-au creat organismul bisericii noastre autonome de astăzi.

Acest organism funcționează; și funcționează în tot locul. Și nu se póte nici dice, nici tăgădui. Organismul nostru bisericesc funcționează în multe locuri cu mult succes. Sânt însă, și pot să fie părți și locuri, în cari acest dumneșiesc organism nu funcționează cu destul succes. Cel puțin așa se vede din rezultate.

În fața acestei împrejurări ne întrebăm, și datorință avem, ca să ne întrebăm de cauză, și anume: pentru ce adevă în unele locuri organismul nostru

bisericesc funcționează, și póte funcționa cu deplin succes, ér pre alocuria nu funcționează cu același succes?

Ca motiv pentru funcționare de sigur aflăm interesul poporului nostru de sórtea și viitorul bisericii și legii sale strămoșesci; ér unde organismul bisericii noastre nu funcționează cu deplin succes, — acolo de sigur lipsește mult din acest interes, lipsește, și nu este desvoltată în măsură corăspunșătoare religiositatea și pietatea poporului. Altfeliu nu este cu puțință, și nici nu ne putem închipui, ca ómenii nostri să nu pună în tot locul și cu totă tăria umăr la umăr pentru a lucra la o cât mai repede și mai succésă înaintare a afacerilor și intereselor mari ale sale proprii.

Creștinismul a dat popórelor bunuri de neprețuită valóre în faptul: că a decretat pre toți ómenii de fii ai lui Dumneșeu, și între sine de frați, că a arătat omului scopul suprem al vieții și mijlocele, cari îl conduc cu siguranță la acest scop, și că a înstituit în biserică și ierarchia un vecinic îndreptătoriu al credinții și moravurilor și un vecinic mijlocitoriu între Dumneșeu și om.

Și negreșit, dacă în afacerile mari ale bisericii inspirați vom fi de acea frățietate, pre carea ni-o propagă creștinismul, atunci organismul nostru bisericesc va funcționa cu deplin succes, și-și va da cu prisosință ródele sale atât în viața noastră publică bisericească, cât și în viața privată, pentru că omul și popórele, cari sânt, cari lucră, și trăiesc după doctrina evangheliei, este cu neputință, să nu se ridice prin viața și moralitatea lor, și să nu-și însușescă și apropie în același timp și ajutorul lui Dumneșeu.

Prin multe timpuri grele a trecut din început și până în ziua de astăzi biserica Domnului!

Greutățile, necazurile și martiriul s'a început în biserică cu prima funcțiune bisericăscă, cu cea dântăi predică rostită de apostolul Petru în Ierusalim după pogorîrea Duchului sfânt. Și când cărturarii și fariseii au văduț primejdia, carea le amenința starea și instituțiunile lor, cari prin venirea Domnului pre pământ își vecuiseră veacul, s'au adunat în sinedron, ca să-se sfătuiască asupra celor de făcut, s'a aflat între dênșii și un om cu minte, carele le-a dis : „abateți-vă dela acești ómeni, (dela apostolii și învețaceii Domnului) și-ii lăsați pre ei, că de va fi dela ómeni sfatul acesta, séu lucrul acesta, se va risipi ; ér de este dela Dumneđu, nu-l veți puté risipi.“ (Faptele apostolilor cép 5 v. 38 și 39).

Și cuvântul lui Gamaleil s'a realizat. Încearcă-t'au ómenii cu asprimea focului și cu ascuțitul sabiei a goni și a stérpi biserica Domnului ; dar această sântă și dumneđuiescă instituțiune a eșit din tóte gónele biruitoare pentru că necazurile și greutățile, cari au venit în decursul vécurilor asupra bisericeii sunt lucruri și vijelii trecetóre, dar biserica Domnului este instituțiune vecinică ; și apa trece, ér petrele rămân.

Necazuri și greutăți a avut multe biserica în trecut, și va avé de sigur totdeauna, până atunci adecă, până când ómenii vor fi ómeni, și vor fi conduși mai mult de spiritul lumii, decât de voința lui Dumneđu și de interesele unei nimerite dezvoltări în spirit creștinesc.

Necazuri și greutăți avem și noi astăzi multe ; dar nu ne vom descuragia, și nu vom cadé cu inima nici odată, pentru că nádejde mare avem, că poporul nostru, consciu tradițiunilor seculare rămase din bétrâni se va înspira în modul séu de gândire și acțiune de voința lui Dumneđu ; ér pentru a întări și alimenta cu deplin succes acest mod de gândire și acțiune, singur capace a conduce popórele la bună stare și fericire, datorință avem a întări și alimenta religiozitatea și pietatea strămoșescă în popor.

Cum ?

Are biserica și organul ei, ierarchia, multă putere depusă de Domnul în manile sale. Are aceea putere de sus, revărsată în limbi de foc asupra apostolilor Domnului. Are biserica și ierarchia puterea darului : de a predică cuvântul lui Dumneđu credincioșilor, de a sévărși cultul dumneđuiesc și a esercia disciplina bisericăscă.

Și această putere s'a dovedit în atâtea rënduri mai tare și deplin covârșitoare focului și sabiei. Se va dovedi și în viitoriu tot atât de puternică această dumneđuiescă putere, dacă va fi manuată cu deplină credință în Dumneđu și cu deplină iubire față de interesele de vieță și dezvoltare ale poporului.

Biserica voiesce, și propagă pacea cu noi înșine și pacea cu tótă lumea.

Biserica voiesce, și propagă lucru, și înălțarea omului prin lucru și prin o bună întrebuințare a câștigului realizat prin lucru.

Biserica propagă iubirea de ómeni, și prin această voiesce, și țintesc, ca ómenii să-se ajute împrumutat întru ajungerea și realizarea scopurilor celor mari, dela cari depinde buna starea neamului omenesc.

Aceste trei momente, cari constituiesc spiritul bisericeii Domnului, și cari sânt isvorul buneii stări, sânt fétul religiozității și al pietății.

Și deci înaintând și ridicând religiozitatea și pietatea poporului nostru prin o nimerită activare a mijlócelor bisericeii : a doctrinei, cultului și disciplinei, vom ridica tot de odată și capacitatea pentru o mai nimerită și mai spornică funcționare a organismului bisericeii, — pentru că om cu om lucréză cu plăcere unul cu altul, și se ajută bucuros împrumutat, dacă sânt conduși de aceleași vederi și de aceeași credință religioasă, de aceeași iubire evangelică pentru ajungerea scopurilor mari ale vieții și dezvoltării.

Ectenia mare.

Sub ecteniă înțelegem : o rugăciune de cerere, pre carea o face biserica viiă, clerul și poporul, cătră Dumneđu pentru a-ne însuși tóte condițiunile de vieță și dezvoltare și pentru prosperarea tuturor factorilor, cari concurg la dezvoltarea vieții omenesci în spirit creștinesc, și prin carea biserica cere ajutorul lui Dumneđu pentru tóte trebuințele vieții, atât pentru bună starea și fericirea nóstră vremenică cât și vecinică.

Ectenia mare dela începutul sfinteii Liturgii se începe cu cuvintele : „Binecuvântată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duch“, pre cari le rostesc preotul, facénd cu evangelia semnul crucii pre sfantul altariu. La aceste cuvinte poporul răspunde : „Amin“ ceea ce însemnéză : „așa să fiă.“

Cuvântul „binecuvântare“ se întrebuințéză în cultul dumneđuiesc în două înțelesuri, și anume, în cu-

vintele amintite mai sus însemnă: stima, pietatea și cultul, cu carele datorim noi lui Dumnezeu; ér în cuvintele: „Binecuvântarea Domnului preste voi“ semnifică darurile, pre cari le revarsă în mod nentre-rupt Dumnezeu asupra credincioșilor.

Prin cuvintele: „Binecuvântată este împerația Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duch“ dela începutul sfintei Liturgii, biserica viă, clerul și poporul mulțămesc lui Dumnezeu, pentru că a creat lumea și neamul omenesc, și prin descoperirea dumnezeiescă naturală și supranaturală, precum și prin întemeierea sfintei Sale biserici a dat omului posibilitatea și capacitatea de a-și câștiga toate bunurile: materiale, intelectuale și morale, trebuincioase pentru viață și dezvoltare, și prin care poate omul să ajungă la bună stare și fericire vremelnică și vecinică.

Cuvintele, ce urmază după acesta: „Cu pace Domnului să-ne rugăm,“ la cari poporul răspunde cu: „Dómne miluesce-ne,“ sunt o provocare la atențiunea și pietatea, pre carea trebuie să-o aibă omul când se află în casa lui Dumnezeu, și când se adresază către Densul în rugăciune: Prin aceste cuvinte preotul și poporul cere dela Dumnezeu, ca să-ne dea liniscea sufletescă, pacea internă, prin ajutorul, căreia să-ne ridicăm cu totă demnitatea și cu totă pietatea mintea și inima noastră către Dumnezeu.

În cuvintele: „Pentru pacea de sus și pentru mântuirea sufletelor noastre Domnului să-ne rugăm“ preotul și poporul, cere dela Dumnezeu, ca pre pământ și între ómeni să domnescă acea pace eternă, carea domnesce în Ceriuri, și prin carea noi să putem împlini toate acele lucrări, cari sunt de lipsă spre a ne câștiga toate bunurile materiale, intelectuale și morale, cari sunt neaperat de lipsă pentru mântuirea sufletelor noastre.

În cuvintele: Pentru pacea a totă lumea, și pentru bună starea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru împreunarea tuturor Domnului să-ne rugăm,“ — preotul și poporul se rógă lui Dumnezeu, ca Dumnezeu să reverse darurile păcii preste totă lumea, ca nu cumva prin nențelegerile dintre alții să fim conturbați noi în lucrările noastre pacinice, neaperat de trebuință pentru bună starea și fericirea noastră; ér pre de altă parte se exprimă caracterul ecumenic al bisericii; mai departe ne rugăm, pentru prosperarea comunelor bisericesci, și pentru buna înțelegere și unirea și armonia deplină prin credință a tuturor ómenilor.

În cuvintele: „Pentru sfântă biserica acesta și

pentru cei ce cu credință și cu bună cucernicie și cu frica lui Dumnezeu întră întrênsa,“ ne rogăm lui Dumnezeu pentru prosperarea comunei bisericesci, căreia aparținem, și pentru prosperarea credincioșilor acestei comune prin pietate și prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu.

În cuvintele: „Pentru Présânțitul Archiereul nostru, pentru cinstita preoție și întru Christos diaconie și pentru tot clerul și poporul Domnului să-ne rugăm“ — biserica viia dă espresiune ascultării și stimei, cu carea datoresce Episcopului său și organismului sfintei biserici, precum și convingerii sale despre influința binefăcătoare, pre carea o esercéză asupra bunăstării poporului priveghiarea neadormită și sântele funcțiuni, pre cari le sevêșesce Archiereul și clerul pentru înaintarea poporului, — cerând dela Dumnezeu ajutoriu, ca archiereul și clerul, precum și poporul să potă îndeplini cu deplin succes funcțiunile, și respective îndatoririle, pre cari au a-le îndeplini în organismul bisericii.

În cuvintele: „Pentru Atot Préluminatul și Mult Stêpânitoriul Împêratul și Regele nostru, pentru totă curtea și ostașii Lui, pentru-ca să-i ajute, și să-i supună sub picioarele lui pre tot vrâmașul și pismașul,“ — biserica dă espresiune profundei sale venerațiuni față de augusta persónă a Monarchului, și cere dela Dumnezeu, ca să-i ajute, să potă conduce afacerile statului spre prosperarea și înaintarea cetățenilor.

După acesta se rógă biserica pentru orașul, în carele se află, și pentru toate orașele și satele, pentru liniștea aerului, pentru înmulțirea ródelor pământului, pentru cei ce călătoresc, pentru cei bolnavi și pentru cei robiți.

La toate aceste rugăciuni ale preotului poporul răspunde cu rugăciunea: Dómne miluesce-ne,“ — întru amintirea și perenarea formei, în carea se adresau către Mantuitoriul bolnavii și neputincioșii: „Iisuse, învățătoriule, miluesce-ne pre noi.“ (Luca c. 17 v. 13).

După acesta se rógă biserica lui Dumnezeu, ca să-ne mântuiască pre noi de tot necazul, mânia și neputința, să-ne apere, mântuiască, miluiască și să-ne pazescă cu darul său.

Cererile cuprinse în ectenia mare biserica viia, clerul și poporul le sigilează prin o declarațiune, cuprinsă în cuvintele: „Pre pré sfânta curata Fecióra Maria și toți sfinții pomenindu-i pre noi înși-ne și unul pre altul, și totă viața noastră lui Christos

Dumneșu să-o dăm," — la ce poporul, răspunde cu cuvintele: „Ție Dómne.“

Prin aceste cuvinte biserica viiă, clerul și poporul, iea angajamentul solemn înaintea lui Dumneșu, de a duce o vieță întru Christos, și în modul său de gândire și acțiune a fi conduși de doctrina evangheliei și de desvoltarea istorică a bisericii.

Lângă această declarațiune solemnă se adaoge apoi cuvintele de încheiere: „Că Ție se cuvine tótă Mărirea, cinstea și închinăciunea Tatălui și Fiiului și Sfântului Duch acum și pururia și în vecii vecilor.“ „Amin.“

Reasumând cererile cuprinse în ectenia mare, constatăm, ca ele constituiesc un întreg armonice, și se estind asupra tuturor împrejurărilor și necesităților precum și asupra tuturor factorilor, dela cari depinde bună starea omului și a societății omenești. Astfel în ectenia mare este o adevărată dare de seamă asupra modului, în carea biserica viiă declară, și se pronunță că voiesce se-și continue mersul spre perfecțiunea creștină.

Cererile cuprinse în ectenia mare se rostesc din partea preotului cu tótă solemnitatea, având a corespunde glasul și modulațiunea vocii cuprinsului cererii; ér respunsurile: „Dómne miluesce-ne, Ție Dómne și Amin, cari se cântă de cântăreți și de popor, de asemenea trebuie să corespundă întru tóte cuprinsului cererii și melodia, să fié adevăratul glas al inimii pline de pietate, carea implórá mila și darul lui Dumneșu, pentru a-ne poté urma cu deplin succes cursul vieții noastre în spirit creștinesc.

Lucrările sinodului din Romania.

Sântul sinod al României s'a întrunit ȝilele trecute în sesiunea de tómnă a anului curent.

În cuvântul de deschidere al acestei sesiuni, ținut prin Înalt Pré Sântitul Domn Metropolit-Primate s'a pus în vedere pertractarea și resolvirea următoarelor cestiuni însemnate, și anume:

Regularea parochiilor, potrivit legii clerului, votată de Corpurile legitóre în sesiunea de primăveră a anului acestuia;

Tipicul bisericesc, care este de neapărată trebuință a se regula într'o unitate de vederi, ca să fie unul și acelaș în tótă biserica română din țără, ca cu chipul acesta să se încungiure confusiunea și prescurtările ce se fac prin diferitele biserici din cauza lipsei de cunoștințe în această specialitate;

Iconografia bisericeii române éráși este de neapărată trebuință de a se regula, după o regulă dictată de Sântul Sinod, spre a se curma abuzul, ce se face cu împărțirea prin țără a icónelcr streine, a căror pictură nu corăspunde nici spiritului bisericeii nóstre, nici gustului românesc.

O cestiune mai importantă din tóte punctele de vedere este aceea privitoare la costumul preotesec, care este diform mai în tótă țera și care trebuie uniformizat, făcând să dispară căciulele multicolore și feluritele costume și croeli de haine fără chip și asămănare.

Tóte acestea dau o rea înfățișare înaintea privirilor și mai ales streinilor, nesciindu-se cu siguranță, prin felurimea hainelor, decă toți clericii români sunt de aceeași credință?

Costumul preotesec trebuie să fie unul și acelaș în tótă România și tot-d'odată plăcut și potrivit cu gustul românesc și în vederile bisericeii nóstre naționale, ca astfel preotul să fie model de ținută și plăcut în exterior, ca și interiorul său;

Cartea simbolică „Mărturisirea Ortodoxă“ să o tipărescă numai Sinodul, ca edițiune proprie, ér nu și alte persóne private, ca să nu se mai strecóre, cu voe și fără voie, cuvinte cu felurite înțelesuri.

Ingrijiri religioase în timpul bólei. Semnele morții.

Este de netăgăduit efectul puternic al mângăierilor religioase; tóte lumea cunoșce influența morallui asupra fisicului. La sate, aceste mângăieri sunt mai bine aprețiate, decă la orașe, și este mare papubă, că nu tóte satele nóstre au preoți, cari să fié la înălțimea misiunii lor. Ar trebui și la noi, după cum se face în străinătate, ca preotul îndată ce află că unul din parochienii lui a căđut bolnav, să mérgă să-l vadă, să vorbescă cu el despre bóla lui, despre afacerile lui, să-l îndrepteze la doctor său la spital, și să supravegheze darea medicamentelor să redea bolnavului credința, ér familiei curagiul și răbdarea, și în cas de sérăciă, să alerge pe la bogați, cerând cele de lipsă spre îndestularea nevoiașului. Preotul ar fi bine să viziteze în tóte ȝilele cel puțin odată bolnavul și bine-cuvântarea poporului i-ar fi cea mai sigură răsplată.

Decă bóla, în loc de a merge spre vindecare, ia un mers rău, nenorocit, decă se vede apărând tristul

cortegiu al semnelor, cari ne prevestesc, că nu mai e speranță ca bolnavul să scape, decât începe a gonia, vom căuta, chiar și atunci, să mai îngrijim de acela, care are să părăsască viața pentru a se duce la vecinicie.

Vom întreține în jurul lui un curent de aer uscat, îi vom încălzi picioarele, îl vom desface la gât, îi vom curăți gură, îi vom da câte nițică apă rece, său vin cu zahar, vom depărta de el țipetele jalnice și sfâșietore, cari ar pute să-l redeștepte din amorțela lui și să-și dea sémă de trista lui poziție.

Deși în general, medicul este singur în stare de a judeca gravitatea bólei, este necesar, ca și persoanele mai din apropiere ale casei să fié înștiințate de pericolele, cari amenință bolnavul și de sfârșitul său apropiat. Pe lângă interesele de familie, mai sunt și considerațiuni de ordine morală și religiósă, cari nu trebuie de loc neglijate.

Prognosticul, său predicerea sfârșitului bólei, atěrnă dela bóla însași, dela etatea și dela puterea pătimașului. În general, medicul arată de mai înainte, cu tótă reserva posibilă, terminațiunea probabilă a bólei. Familia, amicii de obicei nu sunt surprinși, și este bine în tot-dauna, ca să se prevađă minutul, în care are să începă agonia, adecă lupta între vieță și mórte.

Aceste semne sunt date de : atitudinea bolnavului, de față, de pept (circulațiune, respirațiune), de abdomen, de inervațiune său funcțiunea sistemului nervos, de sudori. Este un semn rău, când bolnavii se încăpățineză a-și schimba atitudinea orisontală pentru a se ridica său a ședé, — când își aruncă brațele afară din pat, când își țin picioarele depărtate, său îndoite, schimbând mereu locul, — când, fiind culcați pe spate, se lasă în jos spre picioarele patului, — când mânilor lor se mișcă într'una și par a prinde obiectele din jurul lor. — Fața rece, nasul ascuțit, ochii cufundați, clipele întredeschise, globul ochiului nesimțitor și al cărui alb singur se vede, timpele înfundate, urechile reci, pelea frunții uscată, aspră și întinsă, fața de colóre închisă, înmuierea buzelor, depărtarea fălcilor, crănțanitul dinților pentru acei, cari n'au obiceiul, sunt semnele unui sfârșit apropiat. Pulsul prea iute, său prea mic, nesimțit, o răsufare prea désă său prea încétă, suflarea rece pe nas, său pe gură, hărcăitul, sunt semne foarte rele. Věrsături continue, pântecelul umflat de gazuri și sonor, său pelea pântecelui sbârcită, sunt emne rele. Aiurarea, nesimțirea, încleștarea fălcilor,

a brațelor, a picioarelor, sughițul în bólele acute, febrile sunt semne rele. Sudorile reci la cap, la față său gât, sunt foarte rele. Însoțite fiind de o ferbințelă mare, ele sunt un semn al morții, tot astfel și când ele sunt reci și ies peste tot corpul.

Omul nu pôte trăi fără să respire, nu pôte trăi fără ca sângele să circule, și prin urmare, fără ca inimă să-i bată. Răsufarea se constată punând o oglindă înaintea gurei bolnavului, care se aburesce cât timp omul trăesce. Bătăile inimei se constată punând urechia în dreptul său sub sinul stâng și ascultând un minut, în care timp se aud bătăile ei. Prin mórte nu se mai aude nici o bătaie, nici oglindă nu se mai aburesce. Cele-l'alte semne ale morții, ori cât de sigure ar fi, pot fi trecute cu vederea, fără ca să avem frică, că omul va fi îngropat de viu.

(După „Apărătorul Sănătății“).

Anunț literar.

Săptemănele trecute a apărut în tipografia noastră diecesană : „**Calendarul pe anul dela Christos 1894.**“

Acest calendariu, care a implinit deja al 15-lea an de aparițiune, a avut dintre tóte calendarele române cea mai mare trecere, — un lucru acesta, care ofere solidă garanție, că calendarul tipografiei noastre va intimpina și de astă-dată aceeași primire bună, de care fú împărtășit și în anii precedenți.

Pe o întindere de peste 136 pagine, acéstă carte cuprinde tóte condițiunile de lipsă pentru un calendar bun și instructiv, cu un material bogat, ales și interesant, foarte potrivit pentru trebuințele poporului român.

Inregistrăm aci cuprinsul întreg, care probéză în destul valórea lui literară și calendaristică :

I. Partea pur calenderistică cuprinde : 1) Cronologia pe anul 1894 ; Păscălia său semnele cronologice pe anul 1894 ; Sěrbătorile și alte țile schimbăcióse ; Cele patru anotimpuri ; Regentele anului ; Eclipse (intunecimi) ; Posturile de peste an și lunile după calendarul Iulian și Gregorian, cu un anex despre lucrările ce sunt a se face la fie-care lună în economie și agricultură. 2) Calendariu metereologic său fazele lunilor și profetii climatice pentru anul 1894. 3) Calendarul Evreilor. 4) Calendarul Mohamedanilor (al Turcilor). 5) Caracteristicile anului 1894. 6) Arătare despre datul anului 1894. 7) Ge-

nealogia casei domnitore austriace. 8) Casele domnitore din celelalte state europene. 9) Șematismul Metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania în general și al diecesei Aradului în special, cu date statistice despre toate protopopiatele diecesei aradane, cuprinzând toate comunele bisericesti cu preoții și învățătorii lor. 10) Consemnarea târgurilor din Ungaria și din Ardeal. 11) Tacsele postale și telegrafice. 12) Monetele seu banii vechi și noi. 13) Tarifa căilor ferate. 14) Calendariul lui Falb. 15) Scala timbreilor.

II. Partea literară: 1) „Ileana cu părul de aur și Leneș împărat.“ Poveste inedită de N. Petra-Petrescu. 2) „Bărăganul,“ poezie, de V. Alecsandri. 3) „Regina Ostrogoților“, de George Coșbuc. 4) „Știința în serviciul omenimei,“ tractat științific (al patrulea capitol.) 5) „Fatma“, de G. Coșbuc. 6) „Steagul cel negru“ (din mitologia grecă.) 7) „Cel mai bun vis,“ de Th. D. Speranță. 8) „Făloșia ori superbia încă e bătă,“ de I. Groșoreanu. 9) „Plângerea Românului“, de R. Bortoș. 10) „Baladă“, de V. Sala. 11) „Vălean“ baladă populară, de R. Bortoș. 12) „Cântece populare“, de R. Bortoș. 13) „Sentințe,“ de Petra-Petrescu. 14) „Diverse distracțiuni“, și 15) Anunțuri din toate branșele.

Calendarul se află de vânzare la tipografia noastră și la toate librăriile din țară. Mai adaugem, că calendarul tipografiei noastre, în raport cu volumul seu este cel mai ieftin calendar românesc: Prețul broșurat numai 30 cr.

D I V E R S E.

* *Consistoriul eparchial din Arad* întrunit Joia trecută în ședință plenară, a luat dispozițiunile necesare pentru efectuarea alegerilor de deputați la congresul național bisericesc pentru periodul anilor: 1893—1896, și a numit comisarii consistoriali pentru conducerea actului de alegerea și scrutiniu. În legătură cu aceasta a rezolvit mai multe agende curente, aparținătoare la competența Consistoriului Plenariu.

* *Proiectul de lege* pentru introducerea căsătoriei civile obligătoare, precum scriu foile din Pesta, a obținut învoirea prealabilă a Majestății Sale pentru a-se substerne dietei spre desbatere. Asupra acestui proiect vom reveni, după ce el va fi publicat în forma, în care se va substerne dietei.

* *Avis. Cabinetul de lectură* al „Asociațiunii naționale aradane pentru literatura și cultura poporului român“ și-a strămutat localul din „Hotelul Vass“ în casa diecesană de lângă biserica română ortodoxă, la etagiu

spre stradă Zrinyi, — ceea-ce și prin acesta se aduce la cunoștința membrilor Asociațiunii și ai cabinetului seu de lectură. — Arad, 10 Noemvre n. 1893. — Ioan Beleșiu, director primar. — Valeriu Magdu, notariu.

* *Adunarea.* Reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului s'a ținut în Boeșa în zilele: 28, 29 și 30 Octomvre vechiu. În anul viitoriu reuniunea acesta va ține adunarea festivă a jubileului seu de 25 de an în Lugoj.

* *Viceconsul român.* Dlu Dr. Silviu cav. de Pușcariu este denumit de viceconsul pentru monarchia austro-ungară în Tanger (Marocco). Felicitările nostre!

* *Duel între școlari.* În Geneva s'a întâmplat zilele trecute un lucru, cari în adevăr trebuie să inspire omului mari îngrijiri. Doi școlari în vârstă abia de 12 ani certându-se pentru un lucru de nimic au duelat cu pistolul. Unul din ei au fost lovit de glonț în cap și a căzut îndată mort. Etă consecințele creșterii fără religione!

* *600 oameni morți.* Din Sant-Andre, în Spania, se telegrafiază, că s'a întâmplat o mare catastrofă în acel oraș maritim. Corabia numită „Cabo Machichaco“ încărcată cu dinamită, a explodat în port, pricinuind pagube grozave. Pe corabiă se aflau 1200 lădi de dinamită și au fost omorâți mai mult de 600 oameni.

Să aduce la cunoștința onoratului public, că

„Tipografia diecesană“ din Arad,

și-a strămutat localul din Piața Tököly — în casa proprieă, strada Sina Nr. 1 d vis-à-vis de Seminar.

Administrațiunea.

C o n c u r s e.

Se escrie concurs pentru deplinirea parochiei vacante de clasa III în Ateaș, tractul Tinței, cu termin de alegere pe 1/13 Decembre a. c.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu intravilanul. 2. Pământurile parochiale peste 16 jug. à 15 fl.: 240 fl. 3. Birul preoțesc peste 100 vici, grâu și cucuruz à 5 fl. chiblu: 125 fl. 4. Venitul stolar anual 100 fl., de tot 465 fl.

Competenții vor avé a-și trimite recursurile provădate cu documentele necesarii până la terminul espus, subscrisului protopresv. în Cefa (Cséffa, cott. Bihor), presentându-se până la alegere în biserica din Ateaș spre a-și arăta desteritatea în cele rituali.

Ateaș 5/17 Sept. 1893.

Comitetul parochial.

Cu șcirea și învoirea mea: IOSIF VESSA, m. p. protopresv. Tinței.

—□—

Se escrie concurs pe stațiunea vacantă învățătorescă din Cuied, com. Arad inspectoratul Silindia.

Emolumentele sunt:

- 1) 200 fl. v. a. dela comună preliminar în spesele cultului.
- 2) doue chilii pentru locuința învățătorului și una grădină de legumi.
- 3) $\frac{1}{2}$ sesiune de pământ parte arător parte fâneați carele aduce la an un venit de 100 fl. v.
- 4) 12 stângeni de lemne din cari are a-se încălzi și sala de învățământ.
- 5) 10 fl. v. a. pentru conferințele învățătoresci.
- 6) 10 fl. v. a. pentru scripturistică.
- 7) 20 fl. v. a. pentru curatorat.
- 8) Dela înmormântări strolele indatinate.

Reflectanții au a-și înaintă petițiunile cel mul până la **21 Noemvre a. c.**, adeca: la Intrarea în biserică când va fi și alegerea, la Onoratul d. Acsentiu Chirila inspector școlar în Silindia, posta ultimă (Silingia).

Dela recurenți se poftesc ca se producă testimoniu preșarandial și testimoniu de cualificațiune și până la alegere să se reprezenteze întru una din dumineci ori sârbători în sfânta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în Cuied, la 24 Octomvre 1893.

Cu învoirea comitetului parochial:

Georgiu Stoaia, m. p.

preot, ca președinte comit. par.
din Cuied.

În conțelegere cu mine: **ACSENTIU CHIRILA, m. p.**
preot, și inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă, a postului învățătoresc dela școlă conf. rom. gr. or. din com. bisericăscă **Grossi** în protopresb. Lipovei, declarat de vacant cu decisul Pré Ven. Const. dto 5 Octom. a. c. Nr. 4713/1893, să escrie concurs cu termin de alegere, pe ziua de **6 Decemvre a. c. v.**

Pe lângă următoarele emoluminte. În naturale: 1) Cortel liber și intravilanul școlii de sub Nr. c. 11 de 1200 org. cuadr., apoi grajd pentru vite. 2) Patru jugere pământ, tôte fâneați. 4) Patru orgii de lemne pentru învățătoriu, și alte patru pentru încălđitul salei de învățământ. În bani 5) 182 fl. v. a. 6) 5 fl. v. a. pentru conferință.

Care salar învățătoriu ales, îl va căpăta numai dela 1 Ianuarie 1894. v. până aci va primi sălariul de după preliminarul cult. pro 1893, și se va întări prin Pré Vener. Consist. de învățătoriu definitiv pe numitul post, numai după 2 ani de probă, socotiți dela ziua de alegere.

Recurenții vor avé recurses lor a-le ajusta cu tôte documentele legali, și adrăsându-le comitet. paroch., să le subșternă inspectorului de școle Demetriu Marcu în Birchis (comit. Caras-Severin)

Apoi fiind-că alesul învățătoriu va avé ca să împlinescă și datorințele cantorali fără altă remunerațiune, să poftesc dar dela recurenți, că până la ziua de alegere să se prezente în vre-o Duminică ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci.

Grosi, în 23 Octombree 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu **DEMETRIU MARCU, m. p.** inspector cerc. de școle.

—□—

Conform concludului Ven. Consistoriu aradan Nr. 8. Octomvre a. c. Nr. 4400/1893, să escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan temporal din **Totvaradia**, pe lângă parochul protopop Vasile Beleş, cu termin de **30 zile dela prima publicare.**

În suscitatal conclud consistorial se dispun următoarele:

„Parochia Totvaradiei se enuncie de clasa primă și dela recurenți să cere calificațiune de clasa primă și că alegândul capelan să căpăte una jumătate atât din pământul parochial cât și din tôte celelalte venite. În acel cas însă când nu s'ar afla măcar doi recurenți de clasa primă, séu și decă s'ar afla mai mulți, dara o parte considerabilă din popor ar pretinde a se candida și recurenți de clasa a doua în asemenea cas se concede a se candida și recurenți de clasa a doua.“

Suplicele de concurs, instruate conform prescripțiilor Statutului organic §. 13., sunt a se înainta la protopresbiterul concerninte în M-Radna. Concurenții, în sensul §-lui 18. din Regulamentul pentru parochii, să pot înfacia înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra și a cuventa.

Totvaradia, din ședința comitetului parochial, ținută în 17/29. Octombree 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **VASILE BELEȘ, m. p.** protopresbiterul Radnei.

—□—

Din lipsa de recurenți, neputându-se ține alegerea de preot la vacanta parochie gr. or. rom. de clasa III. din **Fădimac**, fost prefiptă pe 14/26 Octomvre a. c. prin acésta de nou să escrie concursul la aceeaș parochie vacantă cu termin de alegere pe **21 Noemvre st. vechiu a c.**

Emolumintele sunt: una sesiune de 30 jugere, parte arătoriu, parte fâneați; intravilan parochial; dela 180 numere de case câte $\frac{1}{4}$ meț de cucuruz în bômbe și stola aici usuată.

Recursesle ajustate conform §-lui 13 din „stat org.“ să se trimită până la 19 Noemvre st. vechiu a. c. Părintelui protopresbiter tractual, George Creciunescu în Belinț, u. p. Kiszetó; având recurenții în vre-o Duminică, ori sârbătoare a-să prezente în biserică locală, spre a-și arăta desteritatea în cântări, ori cuvântări bisericesci.

Fădimac, în 14/26 Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **G. CRECIUNESCU, m. p.** protopresbiter.

—□—

Amésurat dispozițiunei Venerabilului Consistoriu de dato 11 Oct. a. c. Nr. 4719, să escrie de nou concurs pentru ocuparea definitivă a stațiunei de învățător la școlă poporală din **Ianova**, inspectoratul Timișorii, cu termin de alegere pe ziua de **14/26 Noemvre a. c.**

Salarul anual al învățătorului: 1) bani gata 158 fl. v. a. 2) 50 chible de grâu; 3) 3 jughere de livadă, după cari alesul va suporta sarcinile; 4) 32 metri lemne afară de cele pentru încălđitul salei de învățământ; 5) pentru conferință 6 fl. v. a. ér pentru scripturistică 5 fl. v. a. 6) dela înmormântări 50 cr. 7) cuartir liber cu grădină și estravilan.

Reflectanții au să și subșternă recursesle ajustate cu testimoniu de cualificațiune, limba magiară și atestat

de conduită morală pré on. oficiu protopresbiteral al Timișorii (Fabrik). Recurenții cari vor dovedi aptitudinea de a conduce cor vocal, vor fi preferiți. În fine concurenții au a se presenta în s-ta biserică de acolo, în vre-o Duminică ori sârbétóre, spre a-și aréta desteritatea în cânt și tipic.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresb. tractual : Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Concurs pentru deplinirea parohiei Carpenet, în tractul Vasoului cu termin până la 14 Noemvre v. a. c.

Dotățiunea consta : din o sesiune de pământ arétoriu și fênaș de clasa III, locuință liberă, două intravilane parochiale, stólele usuete, și câte o ȓi de lucru dela casă ; care tóte computate corespund la o parochiă de a treia clasă.

Tot atunci se vă deplini și stațiunea învățătoréscă, cu carea e împreunat salariul : 125 fl. bani gata, 8 cub. de bucate, 8 stângeni de lemne, o ogradá, un pământ estravilan de 7 holde și venitele cantorale, care tóte dau o suma de 300 fl.

Reflectanții au se și trimită petițiunile lor conform stat. organic până la terminul de sus, la subsrisul în Beiș.

Beiș, 14/26 Octomvre 1893.

În conțelegere cu comit. parochial :

Vasilie Pap, m. p.

protop. Vașconului.

—□—

Pentru stațiunea învățătoréscă dela școla rom. gr. or. din Șomoscheș, îngremiată, cottul Arad inspectoratul școlar Broș-Ineu, cu terminu de alegere 30 ȓile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acéstă stațiunea sunt : 1) în bani gata 300 fl., 2) pentru conferința 10 fl., 3) scripturistica 5 fl., 4) opt stângeni lemne din care e a se încălȓi și școlă. 5) 4 jugere de pământ, cu dreptul de pasc. 6) de mormentări mari 40 cr., dela mici 20 cr., 7) pentru curatoratul școlei se va îngriji comuna bisericésca. Până când comuna va edifica locuință sêpărată, alegêndul învățator va avé a locui sub un edificiu cu celalalt învățatoriu și va folosii 1/2 intravilan și până atunci și după edificarea locuinței.

Dela recurenți se recere testimoniu de preparandiă și de cualificațiune, atestat despre conduită.

Recurenții vor avé a trimite recursurile lor adresate comitetului parochial din Șomoscheș Pré Onor. Dnu protopresbiter Ioan Cornea inspect. școl. în Boroș-Ineu (Boroș-Jenő), avênd a se presentă în biserică în vre-o Duminică séu sârbétóre, spre a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Șomoscheș 1 Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : IOANU CORNEA, m. p. protopop și inspect. școl.

—□—

Cu ordinățiunea Ven. Consistoriu eparchial de dto 23 Septemvre 1893 Nro 4372 decretându-se sistemisarea unei capelanii temporale lângă purochul Georgiu Crainic

din Nădab, în protopopiatul Chișineului, pentru ocuparea postului de capelan se escerie concurs cu termin de alegere pe Duminică în 21 Noemvre a. c. st. v.

Emolumentele începate cu acea parochie se urcă anualminte la suma de 800 fl. v. a. din care jumătate va fi dotățiunea alegêndului capelan.

Recursurile ajustate cu documentele recerute pentru parochie de clasa primă adresate comitetului parochial din Nădab se-le subternă oficiului protopresbiteral în B.-Gyula până la 15 Noemvre a. c. st. v. ér sub durata concursului se se înfătoșeze în sânta biserică din loc pentru de a-și arétă desteritatea în cele rituale, pelângă observarea dispozițiunilor din regulamentul pentru parochii.

Se observă că alegêndul capelan, după mórtea parochului, va urma de paroch fără a se mai supune la alta alegere.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. rom. din Nădab, ținută în 7 Octobree 1893.

Georgiu Crainic, m. p. *Demetriu Muscanu, m. p.*
preș. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu mine : IOSIF BEȘAN, m. p. adm. protopopesc.

—□—

Pentru deplinirea parohiei de clasa III, din Bonțeschi, în protopresbiteratul Butenilor, prin acésta se deschide concurs cu termin de alegere până la 14 Noemvre a. c. în care ȓi va fi și alegerea și până când recurenții pe calea P. On. oficiu protopresbiteral și vor substerne recursurile și se vor presenta în vre-o Duminică la biserică din loc spre a se face cunoscuți cu poporul.

Venitele acestei parochii sunt : 1) O sesiune de pământ parte arétoriu, parte fênaș dat în arêndă aduce 160 fl. 2) pentru rescumpărarea birului 120 fl. 3) stólele usuete 190 fl. Suma : 470 fl.

Bonțeschi, la 14 Octobree 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru vacanta parochia de clasa III, din Voivodeni, în protopresbiteratul Butenilor prin acésta se escerie concurs cu termin de alegere pe 21 Noemvre a. c.

Venitele începate cu acésta parochiă sunt : 1) O jumătate sesiune pământ arétoriu, carele dat în arêndă aduce 280 fl., 2) birul dela 60 căși 60 fl., 3) stólele îndătinate 80 fl. Suma : 420 fl.

Preotul cu o cale va fi și învățatoriu pentru care de chilini va căpeta 100 fl. — Preotul va avé cuartir liber în casa parochială și va folosii două grădini : a cășii parochiale și a școlei.

Recurenții până la terminul. alegerei și vor substerne recursurile lor pe calea oficiului protopresbiteral și se vor presenta vre-odată la biserică spre a se face cunoscuți cu poporul.

Voivodeni, la 14 Octobree 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresbiter.

—□—